

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΘΕΣΗ/ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΑΝΤΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΕΦΕΤΩΝ, ΕΙΔ. ΣΥΝΕΡΓ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 2107488229

E-MAIL: ppanagiotopoulos@justice.gov.gr

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

«Εκδίκαση πράξεων διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων, υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος δημοσίου συμφέροντος»

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ**ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:**

Το προκείμενο σχέδιο νόμου αποσκοπεί στην επιτάχυνση της εκδίκασης κακουργημάτων α) πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων και β) ιδιαίτερα μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος ή μείζονος δημοσίου συμφέροντος.

1. Αναγκαιότητα

1.1. Τα τελευταία χρόνια η πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας μας έχει στιγματιστεί από μεγάλα σκάνδαλα, στα οποία ως πρωταγωνιστές φέρονται πολιτικοί και κρατικοί αξιωματούχοι. Τα σκάνδαλα αυτά έχουν κλονίσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην πολιτική και στους πολιτικούς και έχουν συμβάλει στην επιδείνωση της δημοσιονομικής κρίσης. Κανένα από αυτά δεν έχει ακόμα οριστικώς διαλευκανθεί, μολονότι η αποκάλυψη πολλών ανατρέπει αρκετά χρόνια πριν. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει υιοθετήσει μια σειρά μέτρων για την επιτάχυνση της απονομής τόσο της ποινικής και πολιτικής όσο και της διοικητικής Δικαιοσύνης. Οι νομοθετικές όμως πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί και θα συνεχιστούν δεν μπορούν να αποδώσουν άμεσα αποτελέσματα. Υποθέσεις, όμως, όπως όλες οι παραπάνω, δηλαδή πράξεις διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων και υποθέσεις ιδιαίτερης σημασίας και βαρύτητας για τη πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας, δεν θα πρέπει να εκδικάζονται με τους συνήθεις ρυθμούς απονομής της Δικαιοσύνης, ακόμα κι αν αυτοί γίνουν καλύτεροι στο μέλλον. Οι υποθέσεις αυτές πρέπει να εκδικάζονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα και μέσα σε πολύ σύντομο χρόνο, ώστε να ενισχυθεί η

εμπιστοσύνη των πολιτών στη δικαιοσύνη και να αποκατασταθεί το κύρος των θεσμών.

1.2. Στόχος του προκείμενου σχεδίου νόμου είναι τόσο η προδικασία, όσο και η επ' ακροατηρίω διαδικασία να ολοκληρώνονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα και μέσα σε πολύ σύντομο χρόνο. Ειδικότερα, ορίζονται συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια ως εξής:

A) Ο εισαγγελέας παραγγέλλει κατά κανόνα κύρια ανάκριση, η οποία πρέπει να ολοκληρώνεται μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών ή κατ' εξαίρεση προκαταρκτική εξέταση, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί εντός δύο μηνών.

B) Μετά το πέρας της ανάκρισης, ο εισαγγελέας εφετών εισάγει τη δικογραφία με πρόταση στο συμβούλιο εντός ενός μήνα.

Γ) Το συμβούλιο αποφαινεται επίσης εντός προθεσμίας ενός μηνός και αμετακλήτως είτε να μη γίνει κατηγορία είτε εκδίδοντας παραπεμπτικό βούλευμα.

Δ) Ο ορισμός δικασίμου γίνεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα και εντός δύο το πολύ μηνών από τη διαβίβαση της δικογραφίας από το συμβούλιο εφετών στον εισαγγελέα.

E) Η αναβολή απαγορεύεται. Σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διακοπή της δίκης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες. Αν μετά τη διακοπή, δεν μπορεί να συνεχισθεί η δίκη για οποιοδήποτε λόγο, αναβάλλεται και προσδιορίζεται σε ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από δύο μήνες.

ΣΤ) Επί ασκήσεως εφέσεως η υπόθεση εισάγεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στο αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και ορίζεται δικάσιμος από τον αρμόδιο εισαγγελέα σε ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από δύο μήνες από την διαβίβαση σε αυτόν των εγγράφων.

Περαιτέρω, για την έγκαιρη και αποτελεσματική ολοκλήρωση της προδικασίας, προβλέπονται τα ακόλουθα:

A) Παρέχεται η δυνατότητα να ορίζονται μέχρι τρεις ανακριτές και μέχρι δύο εισαγγελείς ανά υπόθεση.

B) Οι επιλαμβανόμενοι δικαστικοί λειτουργοί, απαλλάσσονται όλων των άλλων καθηκόντων τους και υποστηρίζονται στο έργο τους από τον αναγκαίο αριθμό γραμματέων και ειδικών επιστημόνων ή πραγματογνωμόνων.

Γ) Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος όπως και κάθε δημόσιος υπάλληλος ή λειτουργός, κάθε δημόσιος οργανισμός και κάθε δημόσια αρχή παρέχουν κάθε συνδρομή και κάθε στοιχείο που ζητηθεί.

Δ) Με διάταξη του ανακριτή και του εισαγγελέα μπορεί να αρθεί το φορολογικό, τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό απόρρητο, και να απαγορευτεί η κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, όταν υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από την τέλεση του ερευνώμενου εγκλήματος.

1.3. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αφορά άμεσα τους πολιτικούς και κρατικούς αξιωματούχους που καταλαμβάνονται από τις ρυθμίσεις του (υπουργούς, υφυπουργούς, γενικούς και ειδικούς γραμματείς Υπουργείων, διοικητές, υποδιοικητές ή προέδρους διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων

οργανισμών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το κράτος, καθώς και αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.) Δυνητικά καταλαμβάνει επίσης οποιουσδήποτε κατηγορούμενους για κακουργήματα ιδιαίτερα μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος ή μείζονος δημοσίου συμφέροντος, και εάν ακόμη δεν φέρουν κάποια από τις παραπάνω ιδιότητες.

Έμμεσα – και εφόσον οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την επιτάχυνση της απόδοσης δικαιοσύνης με γενικής φύσεως νόμους, όπως αυτοί που κατωτέρω (παρ. 2) αναφέρονται, δεν αποδώσουν τα αναμενόμενα - αφορά το σύνολο πολιτών που απευθύνονται στη δικαιοσύνη, στο μέτρο που η αποκλειστική και κατά προτεραιότητα ενασχόληση των επιλαμβανόμενων δικαστικών λειτουργών με τις προκείμενες υποθέσεις, ενδέχεται να οδηγήσει στην καθυστέρηση απονομής δικαιοσύνης στις υπόλοιπες υποθέσεις.

2. Καταλληλότητα

2.1. Διαχρονικά έχουν υπάρξει πολλές προσπάθειες επιτάχυνσης εν γένει της απονομής της ποινικής, πολιτικής, και διοικητικής δικαιοσύνης με σειρά νόμων, οι τελευταίοι εκ των οποίων είναι αντίστοιχα οι υπ' αριθ. 3994/2011, 3904/2010 και 3900/2010. Η έως τώρα εμπειρία από την πρακτική εφαρμογή τέτοιων γενικής φύσεως νόμων, ήταν ότι στην καλύτερη περίπτωση ανέστειλαν κάπως το ρυθμό αύξησης της διάρκειας εκδίκασης των υποθέσεων που βαίνει ως επί το πλείστον επιμηκυνόμενη. Ακόμη και εάν οι τελευταίοι νόμοι αποδώσουν περισσότερα αποτελέσματα, αυτό θα συμβεί στην καλύτερη περίπτωση σε βάθος χρόνου και περιορισμένη επιρροή θα έχει στην εκδίκαση των κακουργηματικών πράξεων που καταλαμβάνει το σχέδιο νόμου που ήδη εκκρεμούν.

2.2. Κατά τα λοιπά, στη νομοθεσία μας προβλέπεται ήδη ότι ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δικαιούται σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης να διατάσσει τη διεξαγωγή της ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο κατ' απόλυτη προτεραιότητα (άρθρο 35 εδ. γ' ΚΠΔ), η διάταξη όμως αυτή δεν έχει μέχρι στιγμής αποδώσει τα αναμενόμενα. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης, να ζητήσει από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να παραγγείλει τη διενέργεια ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο κατ' απόλυτη προτεραιότητα (άρθρο 30 παρ. 3 ΚΠΔ). Το δικαίωμα αυτό που ασκήθηκε για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 2010 είχε κάποια αποτελέσματα, χωρίς όμως και πάλι να επιτευχθεί η αναγκαία ταχύτητα για τη διαλεύκανση τόσο σοβαρών υποθέσεων, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες η Δικαιοσύνη έχει κινηθεί με πολύ πιο γρήγορους ρυθμούς. Με το άρθρο 16 Ν. 3849/2010, που ψηφίστηκε τον Μάιο του 2010, προβλέφθηκε επίσης ευθέως (με προσθήκη τελευταίου εδαφίου στο άρθρο 35 ΚΠΔ) ότι για τα εγκλήματα διαφθοράς που τελούνται από υπαλλήλους, η διεξαγωγή της ανάκρισης και η εισαγωγή στο ακροατήριο γίνεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Ούτε αυτή, όμως, η διάταξη έχει αποδώσει μέχρι στιγμής τα αναμενόμενα.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

Οι συνέπειες του σχεδίου νόμου στην οικονομία, αν και έμμεσες, θα είναι θετικές, στο μέτρο που η τάχιστα εκδίκαση πράξεων διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων εμπεδώνει κλίμα ασφάλειας στους επενδυτές και στις επιχειρήσεις. Η ενίσχυση της γενικής πρόληψης που επιτυγχάνεται με την επιτάχυνση της εκδίκασης των υποθέσεων διαφθοράς, αναμένεται να έχει επίσης έμμεσο αλλά ευεργετικό αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά, καθώς θα συμβάλλει στη μείωση του κόστους

των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών και προμηθειών για το Δημόσιο, τα νπδδ, τους ΟΤΑ και τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στους οποίους μετακύλιαν οι αντισυμβαλλόμενοι ιδιώτες το κόστος των παράνομων ωφελημάτων.

4. Συνέπειες στην κοινωνία, στους πολίτες, στη Δημόσια Διοίκηση και στην απονομή της δικαιοσύνης

Η νέα ρύθμιση αναμένεται να επηρεάσει επωφελώς την κοινωνία, τους πολίτες, τη δημόσια διοίκηση και τη δικαιοσύνη, στο μέτρο που θα ενισχύσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη των πολιτών και την εμπιστοσύνη τους προς τους θεσμούς και τη δικαιοσύνη.

5. Διαφάνεια – Κοινωνική Συμμετοχή

Το νομοσχέδιο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στην οποία συμμετείχαν φυσικά πρόσωπα, με αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

Επίσης τέθηκε υπ' όψιν του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος, οι οποίοι και εξέφρασαν τη γνώμη τους.